

MODEL PROPISA KOJE TREBA ZAKONOM IMPLEMENTIRATI DA BI SE UVELA OBAVEZNA PISMENA SAGLASNOST PRILIKOM PODVRGAVANJA PACIJENTA TRETMANU ELEKTROKONVULZIVNE TERAPIJE (ECT - ELEKTRO-ŠOK TERAPIJA)

Nacrt zakona

Naziv: "Zabrana upotrebe elektrošoka (ECT - elektrokonvulzivna terapija) na određenim grupama pacijenata i potpuna zaštita od primjene elektrošoka na nekim drugim grupama "

Uvod:

Elektro-šok tretman, poznat i kao ECT ili elektrokonvulzivna terapija, je opasan postupak koji za posljedice ima dezorijentaciju, gubitak pamćenja i oštećenje mozga. Istraživanje iz 2001, koje je radilo sveučilište Columbia, pokazuje da je ECT toliko neučinkovit kod pacijenata koje muči "depresija", da su se skoro svi, koji su bili podvrgnuti ovom tretmanu, vratili u pređašnje stanje u roku od 6 mjeseci.

Američka fondacija za mentalno zdravlje (U.S Mental Health Foundation) je 2003. objavila listu poznatih neželjenih efekata (nuspojava) kao što su "oštećenje mozga, gubitak pamćenja i dezorijentacija, te se katkad stvara iluzija da su problemi pacijenta nestali." Neurolozi potvrđuju da ovaj postupak izaziva amneziju. Stopa smrtnosti kod starijih osoba, nad kojima se većinom vrši ovaj postupak, je otprilike 1 u 200.

Dr. Colin Ross, psihijatar, izvještava da postojeća literatura o ECT-u potvrđuje da su "česte pojave- oštećenje mozga, gubitak pamćenja; stopa smrtnosti raste, a stopa samoubistava se ne smanjuje. S obzirom da su ovo činjenice iz velike, dobro izrađene studije, onda nam jedino preostaje zaključak da ne bismo trebali koristiti ECT."

Nema naučnog, pouzdanog dokaza da se uzrok "mentalne bolesti" nalazi u mozgu. U izvještaju američke opšte hirurgije o mentalnom zdravlju iz 1999. se izjavljuje: "Dijagnosticiranje 'mentalnog poremećaja' je mnogo teže od dijagnosticiranja medicinskog poremećaja, pošto nema određene povrede,, laboratorijskog testa ili abnormalnosti u moždanom tkivu po kom bi se mogla prepoznati bolest."

Postupak je toliko pun rizika i potencijalnih oštećenja da bi se morao zabraniti. Tamo gdje se nastavi sa njegovom upotrebom, potrebno je uvesti najstrože zaštitne mjere, koje ovaj nacrt predlaže, uključujući to da se ovaj postupak ni u kom slučaju ne smije izvoditi bez potpune saglasnosti pacijenta, koji je

prethodno detaljno informisan o opasnostima i rizicima koje ovaj postupak povlači.

Paragraf 1.: Zabranjena elektrokonvulzivna (ECT – elektrošok terapija)

- 1) Zabranjuje se upotreba elektrokonvulzivne terapije na djeci i adolescentima od 18 godina i manje;
- 2) Zabranjuje se upotreba elektrokonvulzivne terapije na osobama starim 60 godina i više;
- 3) Zabranjuje se upotreba elektrokonvulzivne terapije na trudnicama.
- 4) Zabranjuje se upotreba elektrokonvulzivne terapije na pacijentima koji nisu prethodno dali svoj pristanak, bilo da su saglasno ili protiv svoje volje zadržani u psihijatrijskoj instituciji ili ustanovi.

Paragraf 2. : Obaveznost pristanka i prijavljivanje procedure

Praksa i postupak upotrebe ECT-a moraju sadržavati sledeće zaštitne mjere, u dodatku onim izdvojenim iz paragrafa 1.

1.a) U slučaju primjenjivanja elektro-šok terapije mora postojati utvrđen obrazac za pismeni pristanak. Obrazac pismenog pristanka mora jasno i eksplicitno navesti:

- I) prirodu i svrhu postupka;
- II) prirodu, stepen, trajanje i vjerovatnoću neželjenih efekata i sve značajne rizike koji su opšte poznati u medicinskoj profesiji, posebno naglašavajući mogući stepen gubitka pamćenja kao i mogućnost **trajnog** gubitka pamćenja, oštećenje mozga i vjerovatnoću smrti;
- III) listu naučno dokazanih poboljšanja koja će uslijediti nakon tretmana;
- IV) citate iz naučnih žurnala koji pokazuju da je predloženi tretman dokazan kao siguran i efikasan, te da su te tvrdnje potkrijepljene pouzdanim naučnim istraživačkim studijama, uključujući usporedbu ovog tretmana i nekih alternativa, te mogućnost provjere tih tvrdnji;
- V) listu alternativnih liječenja i njihovih predvidivih rizika, opasnosti i očekivanih poboljšanja;

VI) potpis odgovornog psihijatra ili drugog pružaoca zdravstvene mentalne skrbi i popis pacijenta na zajednički dogovorenom planu liječenja.

b) Svaki put prije nego pacijent primi elektrokonvulzivnu terapiju, bolnica, ustanova ili psihijatar odgovoran za terapiju će osigurati da:

- I) pacijent ili zakonski skrbnik pacijenta, ako postoji, dobije primjerak obrasca pismenog pristanka, koji je na maternjem jeziku te osobe;
- II) pacijentu ili zakonskom skrbniku, ako postoji, bude objašnjen sadržaj pismenog obrasca i to:
 - 1) usmeno, jednostavnim laičkim jezikom bez upotrebe stručnih termina i na maternjem jeziku te osobe; ili
 - 2) upotrebom sredstava koja su namjenjena komunikaciji sa osobama oštećenog čula vida ili sluha, ako je moguće.
- III) pacijent i/ili njegov skrbnik potpisuju primjerak obrasca za pristanak, potvrđujući da je osoba pročitala i razumjela informacije koje su uključene u dokument; i
- IV) osoba je svjesna da ima pravo na to da se njen pristanak na elektrokonvulzivnu terapiju zabilježi i video-snimkom i da taj video-snimak spada u medicinski karton osobe.

Bilježenje pristanka video-kamerom

- a)** Pacijentu koji je primljen u psihijatrijsku ustanovu, bilo dobrovoljno ili prisilno, mora biti dat pismeni primjerak njegovih prava, uključujući pravo da ima snimljen svaki pristanak na neki tretman. Pacijentu se neće davati psihotropi (ili na engl. psychotropics), neuroleptici (ili na engl. neuroleptics), ili bilo koje druge vrste psihijatrijskih "lijekova" (tj. psihijatrijskih droga) ili bilo kojih drugih lijekova koji mogu uzrokovati pomućeno razmišljanje ili koji mogu uticati na čulo sluha, vida, sposobnost govora prije ili za vrijeme video-snimanja.
- b)** Pacijent ima pravo da bilo koja osoba ili zastupnik po njegovom izboru bude prisutan za vrijeme snimanja, kao i da bude svjedok u daljim procedurama.
- c)** Sva video-snimanja moraju biti obavljena u što manje ograničavajućoj sredini, koja nije zastrašujuća za pacijenta.
- d)** Svi snimci moraju biti čuvani isti vremenski period koliko se po zakonu od zdravstvenih ustanova zahtjeva da zadrže medicinske podatke pacijenata. Video-snimka postaje dio

pacijentovog dosjea i pacijent i/ili njegov zakonski zastupnik imaju pravo pristupa i pravo na sopstveni primjerak snimka.

- e) Pacijent ili skrbnik koji je pristao na podvrgavanje elektrokonvulzivnoj terapiji može povući svoj pristanak iz bilo kojeg razloga i u bilo koje doba. Povlačenje saglasnosti stupa na snagu odmah.

2) Mentalne bolnice ili ustanove koje sprovode elektrokonvulzivnu terapiju, ili neke druge vidove liječenja pomoću intervencija na mozgu, zatim terapije koje izazivaju konvulzije ili komu, terapije koje je psihijatar ishitreno propisao, te sve ostale detalje u vezi sa primjenom terapije u bolnicama, ustanovama ili kod doktora treba prijaviti u kvartalnom izvještaju, koji će se podnositi Odjelu za mentalno zdravlje.

(a) Izvještaj za svaki kvartal mora sadržavati:

- Broj pacijenata koji su bili podvrgnuti elektrokonvulzivnoj terapiji, uključujući:
 - broj osoba koje su dobrovoljni korisnici usluga koje pružaju ustanove za mentalno zdravlje, a koji su pristali na terapiju;
 - broj pacijenata koji su nedobrovoljno u nekoj psihijatrijskoj ustanovi, a pristali su na elektro-šok terapiju;
 - broj pacijenata čiji su skrbnici pristali na terapiju, a oni sami su nedobrovoljno zatočeni u psihijatrijskoj ustanovi;
- Starost, pol i rasu osoba koje su primile terapiju;
- Izvor plaćanja terapije;
- Prosječan broj elektrokonvulzivnih tretmana koji su vršeni u svakoj seriji tretmana;
- Prosječan broj elektrokonvulzivnih tretmana sprovedenih u jednom mjesecu;
- Broj fraktura (lomova, naprsnuća, napuknuća), broj zabilježenih slučajeva gubitka pamćenja, incidenti sa apneom i srčani zastoji nakon kojih nije uslijedila smrt;
- Broj smrtnih slučajeva unutar 14 dana od dana podvrgavanja terapiji;
- Nalaze autopsije koji potvrđuju da je smrt nastupili unutar 14 dana od dana podvrgavanja terapiji; i
- Sve druge informacije koje Odjel za zaštitu mentalnog zdravlja može zahtijevati da se navedu u izvještaju.

(b) Odjel za zaštitu mentalnog zdravlja će iskoristiti ove informacije da analizira, pregleda i nadgleda upotrebu elektrokonvulzivne terapije, takođe i neke druge vidove liječenja pomoću intervencija na mozgu, zatim terapije koje izazivaju konvulzije ili komu, a koje se koriste u svrhu liječenja "mentalnih poremećaja".

(c) Odjel za zaštitu mentalnog zdravlja će godišnje podnositi pismeni izvještaj guverneru i predsjedavajućem službeniku svakog zakonodavnog tijela, sumirajući od ustanova informacije primljene u izvještajima. Ako je terapija sprovedena iz neopravdnih razloga od strane privatnog doktora, izvještaj mora sadržavati i tu infirmaciju. Odjel ne smije direktno niti indirektno u izvještaju, o kom se govori u ovom paragrafu, imenovati pacijente koji su primili terapiju.

Paragraf 3: Skrbnici

- 1) Svaka osoba koja sama sebe zastupa, ili koju zastupa neko drugi, pri samom primanju u bolnicu ili ustanovu za mentalno zdravlje, bilo da je tu dospjela dobrovoljno ili pod prisilom, mora biti informisana o tome da skrivena fizička bolest ili poremećaj može uzrokovati problematično ponašanje i mentalnu bolest ili dezorijentisanost, te da je u njenom interesu, da bi izbjegla nepotrebnu patnju, da se podvrgne potpunim medicinskim pretragama.
- 2) (a) U medicinske pretrage treba uključiti (a time se ne isključuju i neke druge pretrage) :
 - kompletna krvna slika;
 - 23-djelna hemijska slika (uključujući određivanje nivoa glukoze, albumina, seruma urea nitrogen, creatinine, kalcijuma, fosfata, alkaline phosphatase-a, aspartate aminotransferase-a, alanine aminotransferase-a, gamma-glutamyltransferase-a, bilirium-a, željeza i elektrolita);
 - test na antitijela serum fluorescent treponal;
 - test na tiroidnu žlijezdu (index triiodothyron, serum thyroxine i free-thyroxine);
 - serum folate i nivo vitamina B12;
 - temeljna analiza urina;
 - alergo-test;
 - provjera nivoa hormona;
 - ustanovljivanje da osoba ne koristi nikakav psihijatrijski ili medicinski lijek koji bi mogao uzrokovati pojavu simptoma psihijatrijskog poremećaja.

(b) Svaki test pojedinačno patolog mora biti u priložiti u dokumentovanom obliku sa rezultatima.

(c) Pacijent ima pravo na drugo, nezavisno medicinsko ispitivanje urađeno od strane doktora/patologa po sopstvenom izboru pacijenta, i ima pravo da mu se testiranje ovjeri i potvrdi.

Paragraf 4.: Zakonske kazne

- 1) Osoba je počinila zločin: ako je namjerno uzrokovala, ako je udružena s nekim uzrokovala, ili ako je pak pomagala drugome uzrokujući da se osoba podvrgne tretmanu protiv njene volje time što osoba nije potpisala puni pristanak sa prethodnim informisanjem o posljedicama i sa punim razumijevanjem svojih zakonskih prava i prava kao pacijenta.
- 2) Pojedinac koji je počinio zločin, iz ovog paragrafa, se suočava sa osudom na kaznu navedenu ili pod (a) ili pod (b) ili obje, zbog napada, pokušaja napada i/ili ilegalnog zatvaranja:
 - (a) novčana kazna u iznosu ne manjem od 20,000.00\$
Ova novčana kazna ne sprečava nikoga, ko je ilegalno zatvaran u psihijatrijskoj ustanovi, da putem građanske tužbe krivično goni istu i zahtjeva odgovarajuću odštetu.
 - (b) Zatvorska kazna u trajanje ne kraćem od 2 godine.